

В РОКОВИНІ ВРЯВУ

Двадцять і сім років минуло, як під подихами вітру воєні зі сходу і від давніх тремтінь революції, і західня вітка великого українського народу зірвалася також до самостійного життя. На зрив Галичини в ту ж мить відгукнувся Київ. І уряд Української Держави, що ХІ очолював тоді гетьман Павло Скоропадський, прислав молодій українській армії Галичини військову поміч, і тим самим твориться перший крок до акту Соборности України. А по короткому часі приходить найкращий у нашої останніх десятиліть історії день 22 січень 1919 р., коли проголошено "в і н и і в о є д и н н о". Тільки зо зривом I.ХІ.1918 р. могли прийти во ім'я соборности воєнки Української Держави під Львів, тільки цей зрив став засновком акту 22.І.1919 р.

Легіон Українських Січових Стрільців став осередком, серцем цього зриву; УСС були основою, що на неї спирався цей вибух до волі; на цій основі опиралась молода Українська Держава, могутніцала армія цієї Держави, що з першого ж дня свого зриву до волі керувався на двох фронтах.

Двадцять і сім років - це вже історія. Кожен чин людини, надто політичний, має свої додатні і від'ємні сторони. З істотної перспективи - на доброму зчимося, алого омняймо.

-ВЕЛИКІ ПОМИНКИ

Тому рік розійшлась по світу вістка, що Митрополит Кир Андрей граф Шептицький на Шептицях - помер. Ця вістка вдарила об серця усіх українців, католиків і православних, де б вони на всьому широкому світі не були: кожен відчув, що покинув нас Батько, духовий і національний. Помер Той, хто володів над усім нашим життям, Той, на якого були звернені очі всього культурного світу, Той, до якого в хвилинках національної скрути всі ми, без різниці віросповідання прибігали. Він бо назов певність, опор, віров у нашія цеденцині був. Він єдиний во Христі і Бого Вселенській Соборній Церкві, зберігаючи нашу церковну окремішність, відривавчи нас раз на завжди, від якої це не було б, Москви, всіх нас прагнув з'єдинити.

Та частина нашого народу в тому, що життя має свої закони, які постійно діють: великі люди виправлять тілом, але їх дух живе і веде далі до остаточної ціли даної наріа. Кир Андрей своїм духом живе серед нас, володіє. Оставив Він нам найцінніший скарб - книгу свого життя, оставив нам заповіді. І одна з них найважливіша і для нас найсвятіша: єдність нашої Церкви, а в Ній єдність нашого народу. До цієї ціли йти, як і Шли всі наші Отці - св. Теодозій Печерський, Петро Акерович, Петро Могильа і останній Отець Кир Андрей - великим тактом, любов'ю, мудрістю і терпеливістю.

З ПРАЇНИ ЄДИНОВІР'Я І ЄДИНОВЛАСТ'Я

Отці Василіани в Монреалі одержали, як подає преса, відомості з Галичини, що советська влада позамикала василіанські монастири і новіціати, а братів чину порозганала. Невідома доля 159 василіанських священників. Знають напевне, що 15 убито, а 30 вивезено на Сибір. Відому василіанську друкарню в Жовкві розібрали і перевезли до Москви.

ДВАНАДЦЯТЬ ТОЧОК

В приводу спущення нового військового корабля "Рузвелт" на воду, і з приводу свята американської флотії, що відбулося 27. X. ц. р. і на якому було припливних понад один мільйон людей, президент Труман виступив історичну промову, найважливішу від дня свого вступлення до Білого Дому, у якій подав оціх 12 точок закордонної політики США:

1. Ми не приготуємо напад на ніякий край, великий чи малий; ми не переслідуюмо цілей, що провадять до конфлікту з мирними стремліннями якої б це не було іншої нації.
2. Віримо, що врешті привернемо знову суверенні права і самоуправу всіх народів, яких їхня суверенність була насильно зрабована.
3. Не погодимося на територіальні зміни в ніякій частині світу, з якою живемо в приязні, коли ця зміна не буде переведена вільно, за згодою і бажанням даного народу.
4. Ми переконані, що всім народам, які є врілі до самоуправи, мусять бути дана можливість вільно без втручання чужих сил, зкріпити собі державну форму. Це торкається Європи, Азії, Африки і західньої півкулі.
5. Спільно в акціях з нашими військовими союзниками поможемо переможеним країнам завести миролюбні, демократичні уряди і будемо намагатися створити світ, у якому не зможуть устоятися нацизм, фашизм і милітаризм.
6. Далі будемо загатися визнати владу, що була навиклена народом чужим силою.
7. В деяких випадках хоча б і не можна було оминути кінечности настановлення такої влади, то все таки в тоді США не визнають таких урядів.
8. Ми з того погляду, що моря мають бути вільні для всіх народів.
9. Всі держави, що увійдуть у сім'ю народів, повинні мати рівні умови в доступі до світових ринків і сировини.
10. Думаємо, що суверенні держави західньої гемісфери мусять співпрацювати зі собою як добрі сусіди над розв'язкою спільних питань без втручання зовнішніх чинників.
11. Ми з тією думкою, що всі народи, великі й малі, мусять співпрацювати в інтересі покращання життєвих умов і здійснення свободи перед страхом і нуждою.
12. Ми не пересіємо проголошувати свободи думки і віросповідання на всіх свободолобних землях світу.

12. Ми з переконанням, що для здержання миру між народами, організація об'єднаних народів є необхідною, — організація, що охопить усі миролюбні народи, що є готові, на випадок потреби, забезпечити мир спільними силами. На цьому ж святі през. Труман ще сказав: "Наша постанова про організацію сильної армії не впливає з недовіри до союзників або до міжнародної організації вільних народів, тільки для добра миру і — мemento миру напастникам. Не можемо виколення війська відкладати на час, коли вже вибухне війна, бо Америку можуть досягнути літаки, ракети, тощо. Покищо немає безпеки, мира й гармонії між народами, тому треба мати готову громадянську резерву, щоб у майбутньому цей мир забезпечити." През. Труман заявив: "... Саме тепер США переходить важку фазу міжнародних взаємовідносин."

/За радієм в Лондону/

РЯТУВАТИ ЄВРОПУ

Бевін у парламенті сказав, що він хотів би, щоб усі держави мали такі свободні рішення, як і Англія, і щоб люди могли вільно висловлювати свої думки. Далі говорив до числа мандрівних людей в Європі доходить до 25 мільйонів, не враховуючи тих німців, що є при відбудові в ССР. Числа тих німців ніхто не знає, крім Москви. Щодо відбудови профспілок — немає згоди між Англією та Америкою з одного боку і ССР з другого боку. Вкінці Бевін закликав р я т у в а т и Є в р о п у п е р е д к а т а с р о ф о в .

/За радієм в Лондону/

ЗДОГАДУЄТЬСЯ...

Сталін, у місці свого відпочинку на Кавказі, прийняв американського посла Гамана. Здогадуються, що темою розмов була скрахована лондонська конференція, і що він прийняв для Сталіна листа від през. Трумана. /За радієм в Лондону/.

БТЛІ ЗАБЛИКАВ

Бтлі і 150 послів англійського парламенту закликають, щоб здержати переселення німців. Акція переселення німців може спричинити катастрофу саме в зимові місяці.

АТОМОВА БОМБА

Бтлі проголосив, що з визначенням політики атомової бомби він мусять здержатися до того часу, аж порозуміється в урядах Канади й Америки. /За радієм в Лондону/.

З О С Т О Р І Н О К М И Н У Л О Г О
П Е Р Е Д 1. X I. 1918.

Н А В Е Р В Е Г А Х
П А Р А Д О К С И

Кінець жовтня. Мирваром та охром мигтять осінні простори. Шумить, переверти где Черемш: у темні ночі здається довбе, приготує нові скрижалі для нової сторінки історії України.

Легіон УСС у Чернівцях. Кіш УСС у Вишніці. Поворотці з полону у Вишніці. Курені, сотні вправляють. Над ними осінньо голубе небо, що дивно в серці відгомоньє й насили стримує приглушений крик: день зриву й до нас іде!

Полковник Гриць Коссак з штабом у Чернівцях. Отаман Никифор Гіришак з штабом у Вишніці. Вихидають хвишки...

Ця хвилина прийшла! В одну мить усі заворушилися, закипіло. Курінь за куренем, сотня за сотнею, з Чернівець, Вишніці, Вименки, - через Снятин, Коломиш, Станіславів - на західні кордони. По дорожці роззброємо австрійські полки, що йдуть з України.

...Більше, як чверть століття за нами! На цьому шляху - огляньмося! - остали герої: Гриць Коссак, Сень Горук, Роман Дуднішкий, Седір Черник, Роман Сушко, Дмитро Вітовський, Андрій Домарацький, Софія Галечко, Петро Дорошенко, Дмитро Григорук, Панько Чортоломний, і безконечні ряди інших, і той 16-и літній невідомого прізвища стрілець, що 11. XI. внава у Стрийському Парку, і незрівняної відваги стрілець Пятченко - усі на цім шляху живуть, поки український нарід живе!..

Краще, ніж парадокси - облуда, гіпокрізія ідеології. Як світ світом, так було, є й буде. Що це таке - це знає український соціалістичний, демократичний, узагалі т. зв. поступовий світ, якого отямива "всесвітня" ідеологія сперта на словах В. І. Леніна: "...вплоть до отделения": що в практиці наслідок такий, що потерпіли ми, і терпимо, повіривши ідеології. Але... це було!

А тут виступає новий парадокс: ідеологія демократії і практика, правда - в Європі! Цими днями говорив у новому парламенті демократ, ученик Т. Масарика, В. Бенеш. Він сказав: "...Спізкати з німцями в Чехії неможливе..." - Значиться, таки треба викинути їх.

Нам воєсім не жаль німців! Носив чорт, хай і чорта несе! Але в практиці бачимо, як мається співжиття одиниці одного народу з одиницею другого народу, і народу з народом.

К О Р О Т К І В І С Т І

- ТРУМАН заявив, що збереження тайни атомової бомби бере він на власку відповідальність.
- В ПАРИЖІ перервали конференцію праці тому, що в нарадах брали участь представники Аргетини.
- ТРУМАН виступив з проєктом створити велику армію резервістів/річно - 1 мільон вишколених людей/. Підчас війни не можна вишколювати армії, бо це свого роду лякоус, як виявила ця війна.
- ПРОПОЗИЦІЮ Вороніжова про злиття всіх партій при виборах у Мадярщині, відкинули.
- МОСКВА ще не відповіла на протест Америки щодо договору з Мадярщиною.
- ПОЛЬСЬКИЙ амбасадор в Лондоні Штрабургер сказав, що до зими можуть виїхати додому ще 100 тисяч поляків. Решта мусять терпеливо ждати на чергу.

Останні вісті: ПОЛЬСЬКИЙ уряд заперечує вістку про збільшення більшовицьких гарнізонів у Польщі.
МАК АРТУР обмежує права Тенно.

В УКРАЇНСЬКИХ СПРАВАХ

ДОЛЯ УКРАЇНСЬКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ
В СОВСТАХ

З вірогідних джерел довідуємося, що більшовицька влада заарештувала в Західній Україні українсько-католицьких священників, а також високих достойників Церкви. Митрополита Кир Йосифа Сліпого разом із Кир Миколом Чернецьким, Кир Никитом Будков, Кир Іваном Лятиневським і Кир Григорієм Хомишиним - вивезено. По дорозі єпископ Кир Григорій помер. /Часопис "Америка"/.

ВИСОКИЙ ПОСЛАНЕЦЬ

Голова Комітету українців Канади о. др. Василь Кущнір, парох церкви св. Володимира і Ольги у Вінніпегу, незабаром виїде до Європи, щоб від імені канадійських українців принести поміч українським скитальцям, що перебувають у крайній нужді по різних державах Європи. /"Вістник", Париж, ч. 5/7/, 1945/.

ТРАГІЧНА МАСКАРАДА

У "Вістнику", ч. 5/7/, 1945, Париж, читаємо: "Французькі часописи і радіо дуже докладно повідомляли про мандрівку московського патріярха Олексія на Балтійський Схід. Кореспондент часопису "Монд" подає, що подорож московського патріярха зовсім не слід розглядати як просту до св. Міць, чи як вияв звичайної звичливості до голів східних церков. Ця подорож має й політичне значіння. Один із видатних православних ієрархів заявив кореспондентові: "Новий блиск, що освітає московський патріярший престол, що спирається на наймогутнішу православну державу в світі - Советський Союз - затімарює ту традиційну позицію першенства, яка досі приписувалася константинопольському патріярхові. Це першенство перетворилось в простий слоган, і погляд православних цілого світу звертається тепер на Москву. Зав'язані тепер безпосередні взаємини між московською церквою і різними православними церквами: грецькою, болгарською, сербською і ін. ведуть до централізації всього православ'я, за зразком католицької Церкви. Московський патріярх відновляє тепер, крім того, і ті зусилля, що їх докладав впродовж 50 років у напрямку об'єднання православної та англіканської церков". - Той же часопис подає, що митрополит Николай, який супроводив у подорожі московського патріярха Олексія, виїхав до Лондону, щоб там, м. ін., поновити зв'язки з англіканським духовенством. У Лондоні митрополит Николай прийняв представників англійської преси і заявив, що в СРСР є тепер 20.000 церков і 80 монастирів, і що "ніколи це в Росії не було такого релігійного піднесення, як тепер".

ВПЕРШЕ ВІД 1688 Р.

Вже в добу гетьманщини були погляди в Україні, що одна віра лучить Україну і Москву, але московський патріярх ніколи не зважився відвідати Київ. Не їхав він туди й по 1688 р., коли гетьман І. Самійлович підчинив українську православну церкву московському патріярхові. Аж оце тепер за Сталіна удостоївся Київ втати в себе патріярха Москви і... всієї Росії Олексія. Мав він відправу в соборі св. Володимира і при кінці відправи сказав: "Я радію, що перебуваю в місті, яке було колись християнства нашої країни, де Володимир, апостольський князь, перемінив ріку Дніпро в Йордан російського народу". Ростемо тай годі!..

ВІН ВІЗНАЄТЬ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ПАТРІЯРХА

Єпископи православної церкви в Америці, на своєму соборі в Чикаго, відмовилися і знати над собою владу патріярха Олексія, нововибраного голови більшовицької церкви

